

ПЛАШДАРМ

Сумесны праект рэдакцыі газеты «Звязда» і Міністэрства абароны Рэспублікі Беларусь

Выпуск № 3 (32)

3 першых вуснаў

УЛАДАРЫ ВАЕННАГА ЭФІРУ

Пра армейскае жыццё — з «эфектам прысутнасці»

Дваццаць гадоў таму, калі ў Беларусі стваралася ваеннае тэлебачанне, краіна перажывала нялёгкае час. Дзяржаўны тэлеканал ледзь выжываў, а тут — рашэнне Саўміна аб фарміраванні ваеннай тэлерадыёстудыі пры Нацыянальнай тэлерадыёкампаніі.

І ў невялікім памішканні Цэнтральнага Дома афіцэраў закіпе праца. Штоць чалавек пачалі ствараць амаль што першыя прафесійныя сюжэты на вайсковую тэму. Узброеныя старэй тэхнікай, на адным аўтамабілі УАЗ-452, які дагэтуль 15 гадоў прастаяў у гаражы, адпраўляліся ў падарожжы па ўсёй Беларусі. Гэта былі першыя паездкі ваенных журналістаў па гарнізонах, па вайсковых элэцтрэх. Адсутнасць сучаснага абсталявання, на якім маніраваліся дэбютныя тэлеэжэты, кампенсавалася безліччу ідэй, запалам у вачах і вялікім жаданнем працаваць. У выніку 15 красавіка 1994 года ў эфір выйшла першая ваенная тэлепраграма. З краінаў тэлевізараў беларусы убачылі новую армію — сучасную і прафесійную.

Пра асобны канал, інтэрнэт-вяшчанне і новае пакаленне

У тэлекампанію «ВаенТБ» тэлерадыёстудыя была перафарміравана ў 2002 годзе. Сёння гэта асобны сродак масавай інфармацыі, аналагаў якому няма ва ўсёй Беларусі. Калектыв прафесіяналаў не толькі стварае высокакачэсныя сюжэты для электронных СМІ, але і займаецца вытворчасцю мастацкіх і дакументальных кінастужак, сацыяльнай рэкламы, музычных кліпаў... Валодаючы найноўшай тэхнікай, ваенныя апэратары здзімаюць унікальнейшыя матэрыялы, які пасля апрацоўваюць у сучаснай тэлестудыі.

На працягу двух дзесяцігоддзяў за штурвалам ваеннага тэлебачання — Сяргей Мальцаў. Ён, будучы намеснікам камандзіра 127-й зенітна-ракетнай брыгады ў Лідзе, і падумаць не мог, што яму прапануюць узначаліць толькі створаную структуру. А, між іншым, як той казаў, былі ўсе козыры: акрамя ваеннага вучылішча і акадэміі, вучыўся на журфаку, на рэжысёрскім факультэце, скончыў музычную школу, школу дызайну і прамысловую тэхніку. Сёння генеральны дырэктар тэлекампаніі «ВаенТБ» Сяргей МАЛЬЦАЎ успамінае, з чаго пачыналася ваеннае тэлебачанне, расказвае пра яго эвалюцыю, творчы калектыв і прафесійныя дасягненні. Пра гэта і многае іншае — з першых вуснаў...

Пра вытокі «ВаенТБ», беларускую армію і вайсковы архіў

Наўрад ці 20 гадоў таму мы маглі падумаць, ува што ўсё гэта выльецца. Я быў бы няшчырым, калі б сказаў, што тады хтосьці з сябе нешта ўяўляў. Па тым часе я быў нават больш амбіцыйным, чым цяпер. Не займаўся б справай, якая б мяне не цікавіла. Падчас гутаркі перад тым, як мяне прызначылі на гэтую пасаду, паабяцаў, што «ВаенТБ» Беларусі стане найбольш яркім на постсавецкай прасторы. Думаю, так і атрымалася. Зрабіў усё, што ад мяне залежала.

Ваеннае тэлебачанне стваралася ў той складаны перыяд, калі ўсё літаральна сыхалася. Проста ўраз рухнула краіна. Міністэрства абароны заўсёды ішло насустрач. Не былі абдзелены

Пра асобны канал, інтэрнэт-вяшчанне і новае пакаленне

Увагай і Міністэрства інфармацыі. На пэўным этапе нам дапамагала Нацыянальная тэлерадыёкампанія. Яны разумелі значнасць тэлекампаніі, нашых узаемаадносін. І мы адзін аднаго моцна падтрымлівалі.

Утварэнне суверэннай Беларусі і станаўленне сучаснай нацыянальнай арміі адбывалася на нашых вачах. Я вельмі ганаруся, што ў нашай невялікай і небагатай краіне такая прафесійная армія, ды ў стане боегатоўнасці! А гэта дарагога каштуе. Узгадаць хаця б апошнія вучоныя — «Узаемадзеянне-2013» і «Захад-2013». Па-першае, мы прадаманстравалі свае магчымасці па прыняцці такога кантынгенту.

Сёння мы беражліва захоўваем архіў Міністэрства абароны. Я б сказаў, што гэта частка Нацыянальнага дзяржаўнага архіва. Тысячы гадзін відэа, знятага за гэты час ваеннымі апэратарамі. У спадчыну ад Беларускай ваеннай акругі нам засталася каля 6 тысяч фільмаў.

ту. Па-другое, адчувае гонар за высокую арганізацыю. Наша група пастаянна асытыла вучэні ў Катары, выезджае ў астраханскія стэпы, Ашулук, Тэлебу (у Забайкаллі), на штогадовыя зборы інжынераў, якія праводзяцца ва Украіне, у Расіі. Ужо не кажу пра міратворчыя падраздзяленні, сілы спецыяльных апэрацый. Дзе б мы ні былі, беларусы дэманструюць прафесіяналізм найвышэйшага ўзроўню. Яны настолькі высока і з гонарам нясуць дзяржаўны сцяг краіны, што за нашу армію не сорамна. Аб такой арміі і яе людзях расказваць цікава і займальна.

Сёння мы беражліва захоўваем архіў Міністэрства абароны. Я б сказаў, што гэта частка Нацыянальнага дзяржаўнага архіва. Тысячы гадзін відэа, знятага за гэты час ваеннымі апэратарамі. У спадчыну ад Беларускай ваеннай акругі нам засталася каля 6 тысяч фільмаў, якія раней паказвалі салдатам у выхадныя дні. Большасць з іх мы перавадзім у лічбавы варыянт. На ўзбраенні «ВаенТБ» сёння знаходзіцца сучаснае абсталяванне, якое дазваляе апрацоўваць відэа- і кінастужкі ў розных фармаатах, ажыццяўляць іх каталагізацыю і захоўваць у стужкавых катрыджах або ў «лічбе» з тэрмінам да 80 — 90 гадоў. Адным словам, гэта асобны кірунак працы.

Кадры са здымкамі пляцоўкі кінастужкі «Святая Рыма».

побач са спартыўным ці культурным мае ўсе шанцы.

Інтэрнэт-вяшчанне вельмі хутка стала для нас нормай жыцця. Спектаклі, музычныя кліпы, сацыяльную рэкламу — усё самае новае мы эфектыўна выкарыстоўваем у інтэрнэце. І не таму, што, як многія эксперты кажуць, неўзабаве тэлебачанне перастае існаваць. Падобныя дыскусіі і спрэчкі вядуцца дастаткова даўно. Я прытрымліваюся такога погляду, што галоўнае — кантэнт, якасная прадукцыя. А як яна будзе даве-

дзена да глядача — па кабелі, эфірным канале ці праз інтэрнэт — не мае вялікага значэння.

Новаму пакаленню, вядома, бліжэй інтэрнэт. Я таксама з задавальненнем працую з гаджэтамі — у першую чаргу, з планшэтам. Аднак зрабіць для сябе яго адзінай крыніцай інфармацыі не магу. Гэта зручна, калі знаходзіцца ў камандзіроўцы: наша прафесія прадугледжвае трымаць руку на пульсе. Прычым не проста перыядычна цікавіцца падзеямі ў свеце, але і аналізаваць, маніторыць міжнародную сітуацыю, у тым ліку ў сваёй сфэры. Але для таго, каб гледзець навіны, я лепш знайду іншую магчымасць.

Пра кадравы голад, супрацоўнікаў «тры ў адным» і баявыя жанчыны

Для таго, каб мець якасны кантэнт, патрэбны ідэі. Часта кажуць, што мы мала што можам самі, часта падарываем за мяжой. У нас гэтым пагадзіцца не магу: у нас бязлічч ідэй, якія мы ажыццяўляем. Да гэтага пытанне патрэбна падыходзіць філаескі: як толькі мы палічым, што адстаём, то так яно і будзе. А гэта недапушчальна! У нашу прафесію патрэбна ўрывацца з ідэямі, з фантазіямі, з вялікім жаданнем працаваць. Я вельмі люблю людзей з такой пазіцыяй. Часам мне 25-гадовыя людзі нават цікавейшыя, чым мае аднагодкі. Мне не цікавыя размовы пра хваробы і дыеты.

лізм. У тым ліку і наш старэйшы апэратар Генадзь Смірноў, які заўсёды ў страі: на самалётах і верталётах, на танках і самаходных артылерыйскіх устаноўках. Што называецца, спіць у полі, рухаецца і гэтым жыве. Ці Леанід Дубаневіч, які ўсё такі ж малады, як і раней. Атрымаўшы загартоўку ў беларускай арміі, ён рыхтуе шмат цікавых рубрык. Па яго сцэнарыі здымалі фільм «1812 год. Беларусь старонкі». Цяпер галоўны праект аўтара — «Бітва за Беларусь», прысвечаны 70-годдзю вызвалення краіны ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Сёння ў «ВаенТБ» працуе плеяда новых рэжысёраў і апэратараў. Яны ўсе скончылі Беларускае дзяржаўнае акадэмічнае мастацтваў. Есць такая тэндэнцыя, што маладыя тэлевізійныя спецыялісты — супрацоўнікі «тры ў адным». Яны і апэратары, і рэжысёры, і рэжысёры мантажу, якія цудоўна ведаюць усё праграмы. Унікальная з'ява! Больш за тое, некаторыя прыходзяць да нас з адной вышэйшай адукацыяй, другую атрымліваюць, пакуль працуюць. Увогуле, што тычыцца навучання, мы ўсё гэта культывуем, заахвочваем. Далучым, інтэрнэт-вяшчанне — абсалютна новая сфера, якая патрабуе зусім іншых ведаў. І калі журналіст толькі прыехаў са здымак, тут жа сеў і зманіраваў відэа, а пасля выклаў усё ў сетку, то гэта дарагога каштуе.

Усё часцей пераконаваюся ў тым, што жанчыны — найбольш яркія і таленавітыя супрацоўні-

Той, хто кажа, што ў арміі не жаночы твар, вельмі памыліцца. Сёння прадстаўніца цудоўнага полу ў армейскім страі нямае. Жанчыны-вайскоўцы добра сумленна пераадоўваюць нягоды і нястачы службы на роўні з мужчынамі.

Псіхалаг-выкладчык 59-й школы падрыхтоўкі спецыялістаў па эксплуатацыі аўтамабільнай тэхнікі і рамонтных падраздзяленняў старэйшага кантрактнай службы Ірына ПАЗНЯК.

Толькі ў 72-м гвардзейскім Аб'яднаным вучэбным цэнтры цяпер служаць каля двухсот прадстаўніц лепшай паловы чалавечтва — у тым ліку і на афіцэрскіх пасадах. Сярод такіх жанчын у лагонах і старшыня кантрактнай службы Ірына Пазняк. Як высветлілася, усё ў яе самі знаёмыя са службы ў войску не па чутках. Вайсковая дынастыя пачалася з бацькі Ірыны, які быў камандзірам часці і скончыў свой афіцэрскі шлях у званні падпалкоўніка. А яе мама, старшы сяржант кантрактнай службы, воль ужо дваццаць два гады служыць у медыцынскай роце АБЦ памочнікам урача-анестэзіёлага. Адным словам, Ірына было на каго раўняцца.

Шчыра ў дзяцінстве бацька часта пытаўся ў малелькай Іраці: «Кім станеш, даўшча, калі вырасчэш?» А тая нязнамен адказвала: — Я буду, як ты — афіцэрам!

Гэтай дзіцячай мары дзяўчына засталася верная ў ў дарослым жыцці. Яе ваенная кар'ера пачалася ў 2008 годзе. Паспяхова скончыўшы Расійскі дзяржаўны сацыяльны ўніверсітэт у Мінску, Ірына дабілася залічэння раўнапраўным вайскоўцам у армейскі строй. «Калі мне прапанавалі паступіць на службу ва Узброеныя Сілы Рэспублікі Беларусь, у мяне ніякіх сумненняў не было», — успамінае яна.

Падпісаўшы кантракт з камандаваннем 72-га гвардзейскага АБЦ, дзяўчына без роздуму прыняла афіцэрску пасаду псіхолога-выкладчыка ў 59-й школе падрыхтоўкі спецыялістаў па эксплуатацыі аўтамабільнай тэхнікі і рамонтных падраздзяленняў. Тым больш што далейшая дзейнасць ёй была добра знаёма: Ірына — выкладчыца псіхолога.

На першы погляд можа здацца, што гэтая праца сумная і манатонная. Насамрэч жа ўсё залежыць ад чалавека, яго стаўлення да сваіх функцыянальных абавязкаў. — распадае старшыня кантрактнай службы Ірына ПАЗНЯК. — Дзейнасць ваеннага псіхолога павінна быць накіравана на паліпшэнне маральна-псіхалагічнага стану ўсяго войскага калектыву, на падтрыманне духоўна-маральнага здароўя канкрэтнага

вайскоўца.

Сумаваць ёй няма калі: яна пастаянна занятая працай з людзьмі. Праводзіць псіхалагічныя кансультацыі ў ваенна-служачымі, вывучае маладога папаўненне ў ваенкаматах, дакладу псіхалагічнаму клімату ў падраздзяленнях, сацыяльнай настроі афіцэрскага саставу. А яшчэ яна аналізуе вынікі тэстаў, самастойна распрацоўвае новыя ананімныя анкеты. І гэта далёка не усё...

Амаль штодня да Ірыны наведваюцца курсанты «вучэбкі». Пытанні ў іх самыя розныя: аб станаўленні асобы, адаптацыі ў армейскім калектыве, нават вельмі асабістыя. Дапамагчы ім хутчэй адаптавацца да новага для іх укладу вайсковага жыцця, статутных патрабаванняў — у гэтым таксама бацьчы сваё прафесійнае прызначэнне ваенны псіхолог. Вось ідуць учарашнія школьнікі і студэнты да сімпатыйнай жанчыны ў пагонах як да старэйшай сястры, каб падзяліцца сваімі адкрыццямі і сумненнямі, іншы раз дзяржаваўчы прафесіяналу самае патаемнае. Ірына заўсёды ўважліва выслухае кожнага, кваліфікавана паглыбіцца ў яго праблему, часам даць слушнае парадку.

— Калі адчуваеш поўную падтрымку з боку камандавання вучэбнай часці, удзячнасць за вынікі сваёй дзейнасці, хочацца служыць і працаваць з патрэнай сілай, самаўдасканалвацца, дасягаць вялікіх поспехаў, — падзялялася Ірына Патруна.

Намеснік начальніка 59-й школы па ідэалагічнай рабоце капітан Дзяніс Канышаў адзінаццаць гаў яе не толькі як пра аднаго з лепшых спецыялістаў псіхалагічнай службы АБЦ, але і як пра цудоўную, добразвычайную і вясёлую жанчыну: «Яна — душа ўсяго войскага калектыву вучэбнай часці».

Акрамя паспяхова прафесійнай службы, старшыня кантрактнай службы Ірына Пазняк дабілася важкіх поспехаў і ў спорце. Сярод сваіх калег яна — неадсяжны лідар у бегу на адзін кіламетр і выкананні комплексна-сілавых практыкаванняў, адна з лепшых у страйлеве са стралковай зброі. Есць у яе і іншыя захапленні. Ірына ядрэнна малое (у дзяцінстве з аднакай скончыла Барыскаўскую мастацкую школу), займаецца ёгай, што дапамагае ёй разнявольвацца і ўнутрана развівацца як асобе. А яшчэ яна — добрая гаспадыня, класіфікаваў маці і вярнула жонка.

У жыцці, пераканана Ірына, трэба атрымаць поспех ва ўсім: і ў прафесійным майстэрстве, і ў вядзенні хатняй гаспадаркі.

Мікалай МАКАРЭВІЧ. Фота аўтара.

Жыць і помні

ЗАГАДАНА ЎЗЯЦЬ ВЫШЫНЮ

На Урале ў Вятку упадае невялікая рачулка. На яе левым беразе прытулілася вёска Завальніца — двароў на трыццаць. Вокны хат глядзяць на мурожныя сенажаці, хлебныя нівы. Людзі тут жывуць адкрытыя душой, дужыя і працавітыя.

Беларусь. Бывалы артылерыст зведзеў усё пакуты адступлення. А ў баях пад Яраслаўлем яго цяжка параніла. Доўга лячылі ў шпіталі ў Горкаўскай вобласці, а 9 лютага 1943 года ён з інвалідным пасведчаннем на мыліцах вярнуўся ў родную хату да сваёй сям'і. Мужны артылерыст меў гвардзейскі значок і быў узнагароджаны медалімі «За адвагу» і «За баявыя заслугі».

У лютым 1926 года вясцоўцы віншаваў Фяклінію і Якава Якімавічы з нараджэннем сына Віктара. У яго быў ужо брацік Васіль, які з'явіўся на свет на два гады раней. Да ваіны браці народзіцца сястра Ліна, якая Вяльямін і Юрыі.

Якімаві, які ўсе вясцоўцы, працаваў ў калгасе «Чырвоны сцяг»: маці шчыравала на калгасных паплетках, а бацька быў рахункаводам. Бацьку паважалі яшчэ як героя грамадзянскай ваіны, артылерыста. У свята на лацкане яго пінжак заўважылі Чырвонага Сцяга.

Сумная вестка аб пачатку Вялікай Айчыннай ваіны прыйшла ў вёску Завальніца нечака, складана, толькі працаваць з ім вельмі лёгка. (Заканчэнне на 4-й стар.)

Самага старэйшага брата Васіля мабілізавалі ў армію 3 студзеня 1942 года і накіравалі ў горад Вятулгу Горкаўскай вобласці ў танкавае вучылішча. Праз некалькі месяцаў ён быў ужо на фронце — лейтэнант, камандзір танка. У 1943-м Васіль на танку прабіваецца да Проні і Сожа: ён вызваляе Беларусь. У адным з баёў немцы падбілі танк, і той загарэўся. Паранены камандзір, ахоплены полымем, выскачыў з машыны, якая гарэла. Лячыцца яго адправілі на Урал. Пасля зноў на перадавую, у Прыбалтыку. У баях недалёка ад Рыгі Васіль згарэў у падбітым ворагам танку.

Бацька і старэйшы брат былі на фронце, а таму праз паўгода ад пачатку ваіны Віктару даялося ўзяць на сябе ўсе клопаты па хатняй гаспадарцы. У калгасе яго прызначылі рахункаводам. Віктару ішоў ужо васьмянаццаты год, і ён ужо два месяцы вучыўся ў дзясятым класе. 9 лютага 1943 года, у той жа дзень, як у ваіны прыйшоў бацька, сыну Віктару прыйшла павестка з райваенкамата.

Віктар Якімаў трапіў у Горкі. Тут, на палігоне ў вайскавай часці, пачалася служба салдата: перш за ўсё трэба было навучыцца валодаць вінтоўкай і гранатай. Акрамя таго, праводзіліся вучэбныя стрэльбы, марш-кіды на 5 кіламетраў у начны час у лобное надвор'е, рыццё акапоў і траншэй. А як толькі Віктар споўніўся 18 гадоў, ён трапіў на фронт, у артылерыю пад камандаваннем генерала Чарняхоўскага. З кровапралітнымі баямі бралі Кенігсберг. Ён быў узеў рэзэрвы 243-й артылерыйскай брыгады, у якой і служыў салдат Віктар Якімаў. А як дзіў у брыгаду «кашшуш», ён стаў яе зараджальшчыкам.

Бацька і старэйшы брат былі на фронце, а таму праз паўгода ад пачатку ваіны Віктару даялося ўзяць на сябе ўсе клопаты па хатняй гаспадарцы. У калгасе яго прызначылі рахункаводам. Віктару ішоў ужо васьмянаццаты год, і ён ужо два месяцы вучыўся ў дзясятым класе. 9 лютага 1943 года, у той жа дзень, як у ваіны прыйшоў бацька, сыну Віктару прыйшла павестка з райваенкамата.

Віктар Якімаў трапіў у Горкі. Тут, на палігоне ў вайскавай часці, пачалася служба салдата: перш за ўсё трэба было навучыцца валодаць вінтоўкай і гранатай. Акрамя таго, праводзіліся вучэбныя стрэльбы, марш-кіды на 5 кіламетраў у начны час у лобное надвор'е, рыццё акапоў і траншэй. А як толькі Віктар споўніўся 18 гадоў, ён трапіў на фронт, у артылерыю пад камандаваннем генерала Чарняхоўскага. З кровапралітнымі баямі бралі Кенігсберг. Ён быў узеў рэзэрвы 243-й артылерыйскай брыгады, у якой і служыў салдат Віктар Якімаў. А як дзіў у брыгаду «кашшуш», ён стаў яе зараджальшчыкам.

Бацька і старэйшы брат былі на фронце, а таму праз паўгода ад пачатку ваіны Віктару даялося ўзяць на сябе ўсе клопаты па хатняй гаспадарцы. У калгасе яго прызначылі рахункаводам. Віктару ішоў ужо васьмянаццаты год, і ён ужо два месяцы вучыўся ў дзясятым класе. 9 лютага 1943 года, у той жа дзень, як у ваіны прыйшоў бацька, сыну Віктару прыйшла павестка з райваенкамата.

ад пачатку ваіны Віктару даялося ўзяць на сябе ўсе клопаты па хатняй гаспадарцы. У калгасе яго прызначылі рахункаводам. Віктару ішоў ужо васьмянаццаты год, і ён ужо два месяцы вучыўся ў дзясятым класе. 9 лютага 1943 года, у той жа дзень, як у ваіны прыйшоў бацька, сыну Віктару прыйшла павестка з райваенкамата.

Віктар Якімаў трапіў у Горкі. Тут, на палігоне ў вайскавай часці, пачалася служба салдата: перш за ўсё трэба было навучыцца валодаць вінтоўкай і гранатай. Акрамя таго, праводзіліся вучэбныя стрэльбы, марш-кіды на 5 кіламетраў у начны час у лобное надвор'е, рыццё акапоў і траншэй. А як толькі Віктар споўніўся 18 гадоў, ён трапіў на фронт, у артылерыю пад камандаваннем генерала Чарняхоўскага. З кровапралітнымі баямі бралі Кенігсберг. Ён быў узеў рэзэрвы 243-й артылерыйскай брыгады, у якой і служыў салдат Віктар Якімаў. А як дзіў у брыгаду «кашшуш», ён стаў яе зараджальшчыкам.

Бацька і старэйшы брат былі на фронце, а таму праз паўгода ад пачатку ваіны Віктару даялося ўзяць на сябе ўсе клопаты па хатняй гаспадарцы. У калгасе яго прызначылі рахункаводам. Віктару ішоў ужо васьмянаццаты год, і ён ужо два месяцы вучыўся ў дзясятым класе. 9 лютага 1943 года, у той жа дзень, як у ваіны прыйшоў бацька, сыну Віктару прыйшла павестка з райваенкамата.

Віктар Якімаў трапіў у Горкі. Тут, на палігоне ў вайскавай часці, пачалася служба салдата: перш за ўсё трэба было навучыцца валодаць вінтоўкай і гранатай. Акрамя таго, праводзіліся вучэбныя стрэльбы, марш-кіды на 5 кіламетраў у начны час у лобное надвор'е, рыццё акапоў і траншэй. А як толькі Віктар споўніўся 18 гадоў, ён трапіў на фронт, у артылерыю пад камандаваннем генерала Чарняхоўскага. З кровапралітнымі баямі бралі Кенігсберг. Ён быў узеў рэзэрвы 243-й артылерыйскай брыгады, у якой і служыў салдат Віктар Якімаў. А як дзіў у брыгаду «кашшуш», ён стаў яе зараджальшчыкам.

Бацька і старэйшы брат былі на фронце, а таму праз паўгода ад пачатку ваіны Віктару даялося ўзяць на сябе ўсе клопаты па хатняй гаспадарцы. У калгасе яго прызначылі рахункаводам. Віктару ішоў ужо васьмянаццаты год, і ён ужо два месяцы вучыўся ў дзясятым класе. 9 лютага 1943 года, у той жа дзень, як у ваіны прыйшоў бацька, сыну Віктару прыйшла павестка з райваенкамата.

Віктар Якімаў трапіў у Горкі. Тут, на палігоне ў вайскавай часці, пачалася служба салдата: перш за ўсё трэба было навучыцца валодаць вінтоўкай і гранатай. Акрамя таго, праводзіліся вучэбныя стрэльбы, марш-кіды на 5 кіламетраў у начны час у лобное надвор'е, рыццё акапоў і траншэй. А як толькі Віктар споўніўся 18 гадоў, ён трапіў на фронт, у артылерыю пад камандаваннем генерала Чарняхоўскага. З кровапралітнымі баямі бралі Кенігсберг. Ён быў узеў рэзэрвы 243-й артылерыйскай брыгады, у якой і служыў салдат Віктар Якімаў. А як дзіў у брыгаду «кашшуш», ён стаў яе зараджальшчыкам.

Бацька і старэйшы брат былі на фронце, а таму праз паўгода ад пачатку ваіны Віктару даялося ўзяць на сябе ўсе клопаты па хатняй гаспадарцы. У калгасе яго прызначылі рахункаводам. Віктару ішоў ужо васьмянаццаты год, і ён ужо два месяцы вучыўся ў дзясятым класе. 9 лютага 1943 года, у той жа дзень, як у ваіны прыйшоў бацька, сыну Віктару прыйшла павестка з райваенкамата.

Віктар Якімаў трапіў у Горкі. Тут, на палігоне ў вайскавай часці, пачалася служба салдата: перш за ўсё трэба было навучыцца валодаць вінтоўкай і гранатай. Акрамя таго, праводзіліся вучэбныя стрэльбы, марш-кіды на 5 кіламетраў у начны час у лобное надвор'е, рыццё акапоў і траншэй. А як толькі Віктар споўніўся 18 гадоў, ён трапіў на фронт, у артылерыю пад камандаваннем генерала Чарняхоўскага. З кровапралітнымі баямі бралі Кенігсберг. Ён быў узеў рэзэрвы 243-й артылерыйскай брыгады, у якой і служыў салдат Віктар Якімаў. А як дзіў у брыгаду «кашшуш», ён стаў яе зараджальшчыкам.

ДВОЕ З «ВОГНЕННАЙ» ВЁСКИ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Да майго прыходу ў дом у Першамайскім завулку Іван Фёдаравіч трымаў у руках вялікі сшытак. Як аказалася, з успамінамі. У рупкалістым дзёніку — пяцьдзесят дзве старонкі ў лінейку, спісаных ройным почыркам. Гэта споведзь 15-гадовага відвадчы пра ўласны лёс і лёс сваёй маленькай радзімы — вёскі Кавычыцы. У сшытку сабраны фрагменты ўрыўкі трагічных падзей, хроніка ўцёкаў, вяртанне на паліпшча, удзел у партызанскім руху — пра усё тое, за што моцна ўхалілася юная памяць, што можа скласці поўную і праўдзівую гісторыю адной са шматлікіх трагічных старонак ваіны на апаленай зямлі Беларусі.

— Я пачаў занатоўваць успаміны яшчэ ў 1947 годзе, каб трагедыя Кавычыцаў ніколі не сцерлася з памяці. Цяпер пераканваюся, што праца была не дарэмная. Мы з Яўгеніяў засталіся ці не апошнімі сведкамі і носьбітамі гэтай неадбалевай памяці. Яшчэ памятаем твары і імёны тых, каго нелюды ператварылі ў маленькія грудочки попелу, — кажа 86 гадовы Іван Каплуноў. — Часта бывае, што ноччу не спіюць, і тады пачынаем разам прыгадаць ваіну. Не хочам, а ўсё роўна прыгадаем. І плачам. Бадай, толькі

мы і можам па-сапраўднаму зразумець адно аднаго. Крыўдна і балочка дагэтуль, як магло здарыцца, каб людзі запілі людзей, забаронных, невінаватых? Чаму, за што? Дагэтуль не можам уцяміць, як нам самым выпала пазбыцца жудаснай долі і застацца жывымі, не прапасці ў вельмі лютую зіму.